

Небезпечний свідок
Анатолій Сергієнко

«Небезпечний свідок» – гостросюжетний пригодницький твір, де захоплює розповідається про те, як колишній енкаведист за допомогою найманців організовує акції по вилученню документів, які свідчать про його злочини. Дія відбувається в серпні 1991 року напередодні військового перевороту в Москві (ГКЧП). Головний герой і гадки не мав, що його невинний флірт з жінкою репресованою радянською владою обернеться для нього небезпечною сутичкою з підступним і жорстоким ворогом – КДБ.

Анатолій Сергієнко

Небезпечний свідок

1

Зуби цокотіли від холоду, череп розколювався, ломило тіло, я лежав скоцюрбившись, і не мав сили навіть поворухнутися. Лише мозок справно працював, шарпав мене у минуле, примушуючи думати, згадувати...

Де я? Що зі мною? Темно, як у могилі. Запах льоху, землі, картоплі гнилої. Лікоть уперся у щось тверде, ноги далі не розгинаються. Може, мене поховали живцем і я лежу в труні? Закопали, зараз підведу голову, а вона упреться в наглухо забите віко? Скінчиться повітря, почну задихатися, кричати, гупати, волати про допомогу, зйду з глузду від жаху, серце розірветься і тоді – кінець. Легкий, раптовий. А як серце витримає, не збожеволію, і останні хвилини будуть довгими, болісними?...

Волосся заворушилося на голові. Раптом і справді відчув біль у грудях, наче хтось раз по раз штрикав голкою в серце, і мені здалося, що бракує повітря. Невже смерть? Отак непомітно відійти, загинути по-дурному, не знаючи за що? Бовдур, нікчема! – подумки картав себе, – не міг сповістити міліцію, лишити спід! Кинувся у вихор пригод, бавлячись, як дитина, в дорослу небезпечну гру, адже здогадувався, з ким маєш справу. Ех, прикро, боляче, страшно!

Спробував простягнути ноги – дошка! Невже закопали? Як нестерпно болить голова, дзвенить, ось-ось лусне. І рука не слухається, оніміла, здерев'яніла, пальці не гнуться. Спокійно! – наказав собі, – не скигли, не панікуй, ти ще живий, ще не згас. Перевернувся якимось горілиць, облизав сухі пошерхлі губи. Хотілося пити, в роті пересохло, неприємний металевий присмак. Чим вони мене напахтичили, нагодували, що дотепер не можу відійти? Здається, і руку кололи. Спочатку з газового балончика чвиркнули,

потім по голові вдарили, оглушили для певності. Кинули на задне сидіння. повезли... Могли й одразу вбити, щоб не мучився. Розрубати на частини, закопати у різних місцях, навіщо на труну витрачатись? Це ж яким звіром треба бути, щоб живого поховати! А може, не закопали?...

Обережно, побоючись, поволі, сантиметр за сантиметром, почав зводити догори праву руку. Ще трохи, ще... Віка не було, рука зависла в повітрі! Швиденько обмацав довкола себе. Дерев'яна, змокріла, ковзка від сирості підлога, оббита дошками стіна, а це що? Металеві, гофровані сходи дотри.

Якось звівся на рівні. В голові одразу запаморочилось, блювота підступила до горла, схопився руками за поручні, аби не впасти. Сплюнув гірку смердючу слину. Занудило, поплили темні кола перед очима. Блював так, що, здавалося, кишки повискакують назовні. Що вони зі мною зробили, подумав, якої гидоти я наковтався? Постояв трохи. Стало легше, в голові проясніло. Переборюючи біль у суглобах, почав дертися догори. Зойкнув від різкого болю і мало не знепритомнів – голова вдарилася об ляду. Намацав на потилиці здоровезну гулю. Могли й череп розсадити. Чим вони мене вгрили? Рукою пистолета, кастетом, свинчаткою? Спробував підняти ляду – не піддається. Замкнена із зовні, збагнув я. Відчув легенький протяг. Потягнув ніздрями повітря – вловив запах бензину. Далекий, ледь чутний, наче вітер заносить з вулиці. Де я? Напружив слух. Тихо, ні шелест. Мабуть, мене кинули у підвал, нагорі – гараж чи прибудова до будинку. Треба пошукати залізний предмет. щоб підважити ляду, виламати завіси, вирішив я.

Спустився сходами назад. Навпомацки рушив попід стіною, обмацуючи ногою підлогу, як спілий ціпком землю попереду себе. В кутку виявив купу лахміття, шматки зотлілого одягу з неприємним запахом. Надибав на залізні двері. Теж замкнені. Замок навісний, амбарний. Біля дверей стояв великий ящик чи скриня, не розбереш, кришка була із завісами. Спробував відсунути – важкий, наче залізяками напханий. Певне, всередині інструменти, зрадів я. Лише трохи відсунув убік кришку, аби запхати руку, як з жахом відскочив убік – у ніс вдарив солодкуватий трупний сморід.

2

Отой тихенький внутрішній зойк, що підступно вп'явся в свідомість, мене таки збив з пантелику. Одразу думка спинилася, світ захитався, я заляк на місці, розгублено й оніміло вдивляючись у ніжний профіль її обличчя. Задихав частіше, аби вгамувати хвилювання і хутчіш вивести себе з неприємно-оторопілого стану. Розкритим ротом ковтнув повітря і раптом виразно відчув, що все довкола знову набирає звичні контури. І стіни кафе «Млинці», обклеєні синьо-жовтими дивовижними шпалерами, схожими на могутню хвилю прапорів мітингових баталій, і охайні квадратні столики, вкриті чистими білими скатертинами, і ця вродлива молода жінка, котра стояла в черзі попереду мене, тримаючи порожню тацю у правій руці.

Я впізнав її одразу. По соромливій лагідній усмішці на вишневих опуклих, сміло й гарно розтулених устах та урочисто-щасливому виразу обличчя. Ота

піднесена врочистість, що аж світилася із середини, ще вчора мене здивувала і я подумав, що не часто в наш неспокійний, густо всипаний негативними емоціями час можна стріти таке осяяне радістю лице. Невже й справді це та жінка, яку вчора показували по телевізору? У мене погана зорова пам'ять, але, якщо хтось дуже сподобається, запам'ятовую надовго.

...Жінка давала інтерв'ю на майдані біля театру перед початком мітингу бородатому молодикові, котрий безсоромно пас її очима і хвацько розтулював рота, з якого кулею вилітали слова-запитання. Голова жінки була перев'язана стрічкою з написом «Я голодую», здається, якийсь театр, а їх у місті чотири, оголосив одноденний політичний страйк. Бігли маленькі літери. Встиг прочитати, що вона член партії, якої саме – не розібрав, але не комуністичної, бо поряд з жінкою хтось тримав плакат: «КПУ- КПСС – до суду!». Зате пам'ять чітко зафіксувала ім'я та прізвище чарівної мітингувальниці – Наталя Гайдук...

Невже вона, на мить засумнівався я? Припинила голодування, чи театр, в якому вона працює, організував акцію лише на один день? А сьогодні всі дружно вийшли на роботу і в обідню перерву кинулись по кафе та кав'ярнях?

Жінка розрахувалася біля каси і попрямувала у куток, де стояло кілька вільних столиків. Поклала тацю на стіл, зграбним рухом швиденько зняла з плеча чорну шкіряну сумочку, вкинула в неї гаманець з грішми і почепила на спинку крісла.

Я замовив млинці з медом, котрі власне й були причиною щоденного відвідування кафе, і нахабно рушив до її столика.

– Біля вас вільно? – стисло запитав, роззираючись, наче й справді всі столи були зайняті і мені нема, де примоститися.

– Вільно, – не підводячи голови, відказала вона.

З чого почати розмову, міркував я? Про політику говорити не хотілося – набридла добряче всім. Тут, либонь, щось нейтральне, буденне, але все ж розумне треба сказати. Однак голова була порожня, жодної доречної думки, лише тупе, настійливе бажання заговорити, познайомитись.

– Даруйте, чи не вас учора показували по телевізору? – нарешті зважився я.

– Мене, а що? – якось стомлено відказала, краєм ока насторожено зиркнула на мене, посміхнулася і соромливо опустила додолу очі, мабуть, згадка про мітинг нагадала щось своє, особисте.

– Сподобалися ваші відповіді бородатому молодикові, котрий брав у вас інтерв'ю. Ви мені нагадали героїню роману Френсіса Скотта Фіцджеральда. До речі, вам подобається його проза? Він багато писав про артистів.

– Подобається, – коротко відказала незнайомка.

– Тепер не дуже й почитаєш художню літературу, часу не вистачає. Всі борються, мітингують, голодують, у чергах стоять і лишень газети читають. Вибачте за безтактність, але ви, мабуть, давно не брали в руки художньої книжки? Не можу стриматись, професійна цікавість.

– Давно, що правда, то правда... А ви хто – журналіст? – звела вона на мене очі.

Ой, не втопитися б у цих, кольору стиглих каштанів, бездонних очах-озерах, не піддатися жіночим чарам, стримати емоції, що, наче вулкан, пробуджуються...

– Ні, не журналіст, звичайний інженер, працюю на заводі...– мовив я, і примовк, міркуючи, чи казати, що вийшла моя перша книжка в столичному видавництві, отже, якесь незначне відношення до літератури маю, чи про цей значний факт біографії змовчали? А як хочеться витягнути з торбинки свою книжку, що пахне ще фарбою, позавчора дружина принесла один примірник з десяти авторських, надісланих з видавництва, і подарувати чарівній незнайомці з дарчим написом. Так хочеться, що рука сама тягнеться. Хвалько, знайшов чим тішитися, однією повістиною в вісім друкованих аркушів! Отож бовкнув, що інженер, тепер чекай байдужого позіхання з легким поляпуванням ніжною долонькою по чутливих вустах. З цим суб'єктом усе ясно. Інтелект не той, рівень освіченості, коло інтересів... Треба ще щось сказати про літературу, бо на цьому наше знайомство скінчиться. І треба ж було таке ляпнути! Краще б сказав – журналіст, закінчив місцевий університет, працюю в незалежній газеті, прилетів учора нічним рейсом з гарячої точки, де брав інтерв'ю в бородатих хлопців на передовій. – Зараз перебуваю в лікарні. Бачите отой будинок, – я показав рукою у вікно, – великий, двоповерховий? Там я лежу, точніше, лікуюсь у лорвідділенні обласної лікарні. За Польщі то була лічниця, тобто лікарня, для бідняків.

– Вас погано годують, чи істи зовсім не дають? – запитала жінка. – Коли ви ходите ще й в кафе...

– Годують добре, але млинці з дитинства люблю. Та й, окрім того, відчув, що тут вас зустріну. Інтуїція підказала, внутрішній голос. Буває ж таке, що людина одразу сподобається, що закохуються з першого погляду! – вихопилось у мене, і, щоб було більш переконливо, додав: – Коли побачив вас по телевізору з білою пов'язкою на чолі, зрозумів, що після одноденного голодування ця чарівна жінка обов'язково прийде сюди, де готують найсмачніші в місті млинці.

Однак розговорити її не вдалося. Жінка мовчала. А час збігав, і я захвилювався. Банальна балачка, подумав, примітивна словесна полова, наївна прямолінійність незнайомого залицяльника. Для неї – ніщо, а для мене?... Власне, на що я розраховую? Видно, вона не з тих, з якими знайомляться на вулиці. Я опустив очі. Побачив спортивні штанці з діркою на коліні, розтоптані кросівки. Згадав, що в лікарні, не поголений, вранці навіть холодну відключили воду, а про теплу хворі на другому поверсі лише мріяли. Непримітної зовнішності чоловік з порепаним обвітраним обличчям і червоним простудженим носом, який аж ніяк не схожий на письменника-початківця. Я одразу змалів, відчув себе незграбною комашкою, котра повзає по землі і з заздрістю позирає в небо, де весело ширяють птахи-красені. Куди мені до неї, до цієї вишуканої красуні! Стій, все, приїхали. Зараз із чарівних бездонних очей викотиться жаліслива сльоза співчуття. Або ж вона скривиться, позіхне, байдуже хляпне довгими пальцями по роті, потому витягне з сумочки монету, покладе тихенько на стіл і піде геть. І треба ж було мені про лічницю для бідняків згадувати!

Але жінка не поспішала витягати монету, з апетитом доїдала млинці. Таємниче-зваблива посмішка блукала на її обличчі. Ще вчора я помітив, що на мітингу були здебільш люди похмурі, а ось вона відрізнялася від інших. Звідки в неї ота безтурботність, задоволеність собою?

– Скажіть, якщо не секрет, чому вам так радісно? – запитав. – Навіть на маленькому екрані телевізора помітно. Народ збуджений, хвилюється, а ви весела й щаслива. Наше напівголодне купонне буття з чергами й хронічними дефіцитами зовсім не стимулює до радісних емоцій.

– А чим я, власне, маю бути незадоволеною? Собою, життям, владою? Я, відверто кажучи, щаслива, що дожила до теперішнього часу, до серпня 1991 року. Радію, бо Україна буде самостійною державою! А нестатки – явище тимчасове. Суть в іншому, чи не так?

– Звісно, але ж протестуйте, голодування оголосили, – заперечив я. – Які можуть бути позитивні емоції на голодний шлунок?

– Можуть, і ще які! Якщо не вірите – спробуйте.

– Обов'язково, – після недовгої паузи, запевнив сусідку по столу. – От тільки, де взяти стрічку з написом «Я голодую»? Може, ви позичите? Я поверну, якщо міліція не відбере. Або хоч покажіть, яка вона, чи ви її з собою не носите?

– На жаль, дома залишила, – посміхнулася жінка. – Я ж не знала, що вас у кафе стріну. В мене не так розвинута інтуїція і внутрішній голос, як у вас.

Вона крадькома глянула на чорного годинника. І годинник гарний і зап'ястя руки. Тоненьке, ніжне, з ледь помітною сіточкою синіх прожилок. Поспішає, збагнув я, або чекає когось. Призначила побачення, хвилюється, жде. Коханця чи побратима по партії? Зараз він з'явиться. Молодий, вродливий, відомий у місті оратор по мітингах. З теперішньої перспективної молоді хвилі борців за свободу й незалежність, яких знає в лице народ, зустрічає оплесками, проводить вигуками: «Слава, слава!».

І справді, до нашого столу прямував чоловік років сорока, міцної статури, чорнявий, у шкіряному піджаку й сірій смугастій кепці, насунутій на чоло. Кинулися у вічі його широкі й довгі козацькі вуса, що звисали підковою до підборіддя. Аж рука засвербіла, так мені закортіло смикнути за краєчок вуса – пересвідчитись, справжні вони чи приклеєні. Хто він? На оратора й лідера партії не дуже й схожий. Швидше на керівника ансамблю народних інструментів, або на актора театру. Було щось у ньому і від розквітаючого бізнесмена. Мабуть, вгодоване кругле лице, що пашіло здоров'ям, і погляд, хапливий, жорсткий, упертий. Погляд, з яким на базарі покупець вишукує потрібну йому річ, щоб купити дешево й сердито. Прокинулась антипатія, чи може, я навмисне вишукував у рисах обличчя щось пересічне, неприємне?

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=25923101&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.